

آیین نامه سازمان تعزیرات حکومتی

(مصوب ۱۳۷۳/۸/۱ نمایندگان ویژه رییس جمهور در ستاد پشتیبانی برنامه تنظیم بازار، با اصلاحات و الحاقات بعدی)

فصل اول - تشکیلات

ماده ۱ - در اجرای تبصره ۲ ماده واحده لایحه اصلاح قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۶۷/۱۲/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام مصوب ۷۳/۷/۱۹ و ماده ۳ آیین نامه شماره ۵۲۰۲-۷۳ م مصوب ۷۳/۷/۲۰ هیئت دولت، (سازمان تعزیرات حکومتی) که در این آیین نامه باختصار سازمان نامیده میشود، زیر نظر وزیر دادگستری تشکیل و براساس مقررات مندرج در این آیین نامه انجام وظیفه می نماید.

ماده ۲ - (اصلاحی ۱۳۹۰/۵/۵) سازمان تعزیرات حکومتی سازمانی است مستقل، رییس آن معاون وزیر دادگستری بوده و توسط وزیر دادگستری منصوب و به تعداد لازم معاون خواهد داشت.

ماده ۳ - امور اجرایی سازمان بعهد رییس آن بوده و کلیه وظایف قانونی را که در این آیین نامه و مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام مشخص شده ایفا خواهد کرد.

ماده ۴ - در مراکز استانها اداره کل و در شهرستانها اداره تعزیرات حکومتی تشکیل می گردد.

تبصره ۱- تشکیل دفتر تعزیرات حکومتی در سایر شهرها به پیشنهاد رییس سازمان و تصویب وزیر دادگستری خواهد بود.
تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۹۱/۱۲/۶) تشکیل اداره کل تعزیرات حکومتی شهرستان های استان تهران و تفکیک آن از اداره کل تهران بزرگ به پیشنهاد رییس سازمان و تصویب وزیر دادگستری با استفاده از اعتبارات مصوب و نیروی انسانی موجود سازمان مجاز است.

ماده ۵ - (اصلاحی ۱۳۹۱/۱۲/۶) رییس شعبه اول تعزیرات حکومتی تهران و رییس اداره کل شهرستان های استان تهران و رییس شعبه اول مراکز استان ها مدیرکل و رییس شعبه اول شهرستان و سایر شهرها رییس اداره و دفتر مذکور خواهد بود.

ماده ۶ - (اصلاحی ۱۳۹۰/۵/۵) انجام کلیه امور اداری و مالی و خدماتی و پشتیبانی سازمان در تهران و مراکز استانها و شهرستانها و سایر شهرها با معاونت اداری و مالی میباشد.

تبصره - (الحاقی ۱۳۸۹/۹/۲۸) سازمان می تواند در راستای تمرکززدایی، امور اداری و مالی خود را به ادارات کل تعزیرات حکومتی استانها واگذار نماید.

تبصره ۲ - (الحاقی ۱۳۹۰/۵/۵) سازمان مجاز است نسبت به تبدیل وضعیت کارکنان خود که حداقل دارای پنج سال سابقه خدمت در سازمان و حداقل مدرک کارشناسی یا معادل حوزوی آن می باشند، از پیمانی یا قراردادی به رسمی اقدام نماید.

تبصره ۳ - (الحاقی ۱۳۹۰/۵/۵) سازمان می تواند با توجه به ماده (۷۵) قانون محاسبات عمومی کشور و دستورالعمل اجرایی آن، بخشی از اعتبار خود را به واحدهای استانی ابلاغ اعتبار نماید و در واحدهای استانی خود ذیحساب داشته باشد.

ماده ۷ - معاونین سازمان به پیشنهاد رئیس سازمان و ابلاغ وزیر دادگستری و مدیران کل و روسای ادارات پس از تایید وزیر دادگستری و با ابلاغ رئیس سازمان منصوب می گردند.

ماده ۸ - (اصلاحی ۱۳۹۰/۵/۵) به منظور رسیدگی و صدور رای راجع به تخلفات در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی، شعبی تحت عنوان شعب رسیدگی به تعزیرات حکومتی در مراکز استانها و شهرستانها تشکیل خواهد شد. شعب مزبور شامل شعب بدوی، تجدید نظر، عالی و تجدید نظر ویژه قاچاق کالا و ارز می باشد.

تبصره ۱ - شعب بدوی با حضور یک نفر رئیس تشکیل می شود.

تبصره ۲ - شعب تجدیدنظر با حضور یک نفر رئیس و دو نفر عضو تشکیل می گردد، جلسه شعبه با حضور دو نفر رسمیت یافته و آرای صادره با دو رای موافق معتبر و لازم الاجراء خواهد بود.

تبصره ۳ - شعب عالی و شعب تجدیدنظر ویژه قاچاق کالا و ارز در سازمان مرکزی از یک رئیس و دو مستشار تشکیل و وفق مقررات مربوط عمل خواهد کرد.

ماده ۹ - روسا و اعضای شعب بدوی و تجدیدنظر به پیشنهاد مدیر کل استان و ابلاغ رئیس سازمان منصوب می‌شوند.

ماده ۱۰ - (اصلاحی ۱۳۸۹/۹/۲۸) روسا و اعضای شعب بدوی و تجدیدنظر از بین قضات بازنشسته، فارغ‌التحصیلان رشته‌های حقوق و فقه و مبانی حقوق و یا از روحانیونی که مدرک تحصیلی معادل لیسانس ارایه نمایند و دارای حُسن شهرت و عامل به احکام اسلام باشند، منصوب می‌شوند.

ماده ۱۱ - پرسنل مورد نیاز سازمان از بین کارکنان شاغل و بازنشسته دولت و نهادهای عمومی که بصورت مامور به خدمت یا خارج از وقت اداری در اختیار سازمان قرار خواهند گرفت تامین می‌شود و در صورت نیاز می‌تواند نیروهای لازم را استخدام نماید. مسئولین نهادهای دولتی، شرکتهای وابسته به دولت و شهرداریها موظف به همکاری و مساعدت می‌باشند.

ماده ۱۲ - (اصلاحی ۱۳۹۰/۵/۵) تشکیلات تفصیلی، شرح وظایف و طبقه بندی مشاغل سازمان با تصویب وزیر دادگستری و تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور خواهد بود.

تبصره - تعداد شعب بدوی، تجدید نظر، عالی و تجدید نظر ویژه قاچاق کالا و ارز با پیشنهاد رئیس سازمان و تصویب وزیر دادگستری تعیین می‌شود.

ماده ۱۳ - (متن ماده و تبصره‌های آن اصلاحی ۱۳۹۱/۱۲/۶) به منظور رسیدگی به تخلفات انتظامی رؤسا و اعضای شعب، شعبه‌ای به عنوان «شعبه ویژه رسیدگی با تخلفات انتظامی» در تهران تشکیل می‌شود. شعبه مذکور دارای یک نفر رئیس، دو مستشار و یک عضو علی‌البدل خواهد بود. اعضای شعبه از قضات شاغل مأمور و بازنشسته و رؤسای شعب (حداقل با ده سال سابقه تصدی شعبه) خواهند بود که با پیشنهاد وزارت دادگستری و تأیید رئیس جمهور توسط وزیر دادگستری به مدت (۵) سال منصوب می‌شوند.

تبصره ۱ - تشکیل جلسه شعبه با حضور سه عضو و صدور رای با اکثریت آراء خواهد بود.

تبصره ۲ - مجازات متخلفین موضوع این ماده بر اساس دستورالعملی خواهد بود که با رعایت قوانین و مقررات مربوط به تصویب وزیر دادگستری می‌رسد.

ماده ۱۴ - اعتبارات مورد نیاز سازمان از طرف دولت در اختیار سازمان قرار می‌گیرد تا طبق تشخیص وزیر دادگستری و افراد مجاز از طرف ایشان هزینه شود و در سنوات آتی در بودجه کشور ذیل ردیف جداگانه پیش‌بینی خواهد شد.

ماده ۱۵ - (اصلاحی ۱۳۸۹/۹/۲۸) امور مالی، معاملاتی، استخدامی و نظام پرداخت و تشکیلات سازمان منحصراً تابع این آیین‌نامه و مقرراتی است که به پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب هیئت وزیران می‌رسد و از شمول قوانین محاسبات عمومی، استخدام کشوری، مدیریت خدمات کشوری و سایر مقررات عمومی مستثنی است و تابع قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند، می‌باشد.

تبصره ۱ - سازمان می‌تواند به کارکنان و روسای شعب خود با در نظر گرفتن اهمیت شغل و شاغل، تحصیلات و توانایی در انجام امور محوله به ترتیب تا سقف شصت درصد و صد درصد حقوق به عنوان فوق‌العاده ویژه از محل اعتبارات سازمان پرداخت نماید.

تبصره ۲ - (الحاقی ۱۳۹۰/۵/۵) سازمان موظف است ظرف شش ماه آیین‌نامه مالی، معاملاتی، استخدامی و نظام پرداخت سازمان تعزیرات حکومتی را بر اساس مفاد این ماده اصلاح و جهت تصویب به هیئت وزیران ارایه نماید.

ماده ۱۶ - محل استقرار واحدهای سازمان و لوازم مورد نیاز آنها از محل امکانات دولتی با همکاری کمیسیون هماهنگی امور تعزیرات استانها تامین می‌گردد و در صورت ضرورت از محل بودجه سازمان تهیه و تامین خواهد شد.

تبصره - مسئولین سازمانهای دولتی و وابسته به دولت در صورت اعلام نیاز سازمان موظف به همکاری می‌باشند.

ماده ۱۷ - کلیه ضابطین دستگاه قضایی و مامورین سازمان بازرسی و نظارت ضابط سازمان تعزیرات حکومتی می‌باشند؛^۱ و نسبت به اجرای دستورات مسئولین تعزیرات حکومتی اقدام می‌نمایند. (اصلاحی ۱۳۹۰/۵/۵)

فصل دوم - نحوه رسیدگی

ماده ۱۸ - شعب بدوی تعزیرات حکومتی در موارد ذیل شروع به رسیدگی می‌نمایند:

الف : گزارش مامورین سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت و توزیع کالا و خدمات

ب : گزارش سازمان بازرسی کل کشور و سایر مراجع قضایی و دولتی و انتظامی

ج : شکایت اشخاص حقیقی و حقوقی

تبصره - همزمان با شروع رسیدگی در شعب بدوی یک نسخه از گزارشات بند (ب) به سازمان نظارت و بازرسی ارجاع، سازمان اخیرالذکر حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز نظرات کارشناسی خود را جهت ملاحظه در صدور رای به شعبه مربوطه تسلیم می‌نماید.^۱
د : (الحاقی ۱۳۷۳/۱۱/۹) اعلام اطلاعات، اخبار گزارشهای مردمی و اشخاص.

ماده ۱۹ - مدیران کل استانها و روسای ادارات شهرستانها می‌توانند تعدادی از شعب را بصورت سیار اختصاص دهند و در صورت لزوم در معیت این شعب بازرسان و مامورین سازمان بازرسی و نظارت انجام وظیفه خواهند نمود و همچنین افراد واجد شرایط مذکور در ماده ۱۰ این آیین نامه و با ابلاغ از سوی مسولین سازمان‌های تعزیرات حکومتی و نظارت و بازرسی میتوانند مسئولیت هر دو سازمان را بصورت سیار انجام دهند.

ماده ۲۰ - آرای شعب بدوی و تجدیدنظر باید مستند به مواد قانون و مقررات مربوطه باشد و مواد استنادی ذکر گردد و مقدمه آرا نیز باید حاوی گزارش کار و شرح تفصیلی تخلفات باشد.

ماده ۲۱ - هیچ یک از اعضا شعب رسیدگی را نمیتوان در رابطه با آرای صادره از سوی آنان تحت تعقیب قضایی قرار داد مگر در صورت اثبات غرض مجرمانه.

ماده ۲۲ - آرای شعب بدوی در مواردی که مجازات پیش‌بینی شده در قانون برای هر بار "تا دو میلیون ریال (اصلاحی ۸۹/۸/۱۱)" جریمه باشد قطعی و از ناحیه محکوم علیه نسبت به مازاد آن قابل تجدیدنظرخواهی است.

تبصره - (الحاقی ۸۹/۸/۱۱) آراء شعب بدوی در موارد خاص به پیشنهاد رییس سازمان تعزیرات حکومتی و تایید وزیر دادگستری قابل تجدیدنظر خواهد بود.

ماده ۲۳ - اشخاص ذیل نیز حق تجدیدنظر خواهی از کلیه آرا شعب بدوی را دارند:

الف - شاکی خصوصی پرونده در صورت برائت متهم.

ب - اعضای کمیسیون هماهنگی امور تعزیرات در استان و شهرستان مربوطه .

ج - روسای سازمان‌های تعزیرات حکومتی و بازرسی و نظارت.

تبصره - (الحاقی ۱۳۷۴/۶/۱۱) هر گاه محکوم علیه و یا روسای سازمان‌های تعزیرات حکومتی و بازرسی و نظارت آرای قطعی شعب تعزیرات را خلاف قانون بدانند می‌توانند با ذکر دلیل از وزیر دادگستری تقاضای رسیدگی مجدد نمایند. چنانچه وزیر دادگستری تقاضا را وارد تشخیص دهد و یا راساً رای را غیرقانونی بداند پرونده را جهت رسیدگی به شعبه عالی تجدیدنظر که به همین منظور در مرکز تشکیل می‌گردد ارجاع خواهد داد. رای این شعبه قطعی است و اقدامات موضوع این تبصره مانع اجرای حکم تجدیدنظرخواسته نخواهد بود.^۲

^۱ این تبصره بموجب دادنامه شماره ۶۶۴-۶۶۵ مورخ ۱۳۹۲/۹/۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری موافق قوانین جاریه تشخیص داده شده است.

^۲ بموجب دادنامه شماره ۱۹۶۲ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، تسری مفاد این تبصره به آراء قطعی صادره از شعب تجدیدنظر ویژه قاچاق کالاوارز، مغایر مقررات قانونی است.

مطابق دادنامه شماره ۸۳/۷۷ مورخ ۱۳۷۷/۵/۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، تشکیل شعب عالی تجدیدنظر، مغایرتی با قوانین موضوعه ندارد.

ماده ۲۴ - مهلت تجدیدنظرخواهی برای محکوم علیه و شاکی ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ و نسبت به سایر اشخاص تا ۳ ماه پس از تاریخ صدور حکم خواهد بود.

ماده ۲۵ - شعب تجدیدنظر در صورتی که آراء شعب بدوی را کمتر از مجازات مقرر قانونی بدانند میتوانند آن را تشدید نمایند.^۱

ماده ۲۶ - هرگاه تخلف اشخاص عنوان یکی از جرایم مندرج در قوانین جزایی را نیز داشته باشد شعب تعزیرات حکومتی مکلفند به تخلف رسیدگی و رای قانونی صادر نمایند و مراتب را برای رسیدگی به آن جرم به دادگاه صالح اعلام دارند، هر گونه تصمیم مراجع قضایی مانع اجرای مجازاتهای تعزیرات حکومتی نخواهد بود.

ماده ۲۷ - رسیدگی و صدور رای در شعب بدوی پس از استماع دفاعیات متهم صورت خواهد گرفت. دفاع ممکن است ضمن حضور در جلسه رسیدگی بوده و یا طی ارسال لایحه دفاعیه صورت گیرد.

ماده ۲۸ - چنانچه متهم پس از اخطار از ناحیه شعبه رسیدگی کننده "طرف ۵ روز (اصلاحی ۸۹/۸/۱۱)" از تاریخ ابلاغ اخطاریه در وقت مقرر حضور نیابد یا لایحه ای ارسال ندارد غیاباً درباره وی رسیدگی خواهد شد.

ماده ۲۹ - به تخلفات شرکا و معاونین در شعبه ای رسیدگی میشود که صلاحیت رسیدگی به پرونده متخلف اصلی را دارد.

ماده ۳۰ - به تخلفات متعدد متخلف توأمأ و یکجا رسیدگی شده و چنانچه در چند حوزه مرتکب تخلف گردد در حوزه ای رسیدگی میشود که تخلف اشد در آن حوزه انجام شده است و چنانچه تخلفات از یک درجه باشد در محل اقامت متخلف یا محل اشتغال وی به پرونده رسیدگی خواهد شد.

ماده ۳۱ - چنانچه یک نفر مرتکب چند تخلف گردد به مجازات همه آنها محکوم خواهد گردید.

ماده ۳۲ - محکوم علیه موظف است پس از قطعیت رای و ابلاغ به وی حداکثر تا ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ نسبت به پرداخت جریمه متعلقه و اجرای رای اقدام نمایند، در غیر اینصورت جریمه از محل فروش اموال وی به نرخ رسمی اعلام شده (غیر از مستثنیات دین) وصول خواهد شد.^۲

ماده ۳۳ - "محل کسب یا فعالیت مستنکف از پرداخت جریمه، تا وصول آن به رای شعبه رسیدگی کننده تعطیل"^۳ و در موارد لزوم مستنکف بازداشت خواهد شد.

ماده ۳۴ - کلیه جرایم به حساب خاصی که به همین منظور نزد خزانه داری کل افتتاح می شود واریز خواهد شد.

ماده ۳۵ - کلیه سازمانهای دولتی از قبیل سازمان ثبت اسناد و سازمان زندانها و نیروهای انتظامی، واحدهای ابلاغ و اجرا دادگستری و بانکها موظف به همکاری بوده و همانند آرای قطعی محاکم عمومی و انقلاب موجبات آراء شعب تعزیرات حکومتی را فراهم خواهند آورد.

ماده ۳۶ - این آیین نامه در ۳۶ ماده و ۶ تبصره در تاریخ ۱۳۷۳/۸/۱ به پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب رسیده و لازم الاجرا می باشد.

^۱ این ماده بموجب دادنامه شماره ۶۶۴-۶۶۵ مورخ ۱۳۹۲/۹/۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، ابطال شده است.

^۲ این ماده بموجب دادنامه شماره ۶۶۴-۶۶۵ مورخ ۱۳۹۲/۹/۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری موافق قوانین جاریه تشخیص داده شده است.

^۳ این قسمت بموجب رای شماره ۶۶۴-۶۶۵ مورخ ۱۳۹۲/۹/۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، ابطال شده است.